

Financiële gevolgen van dierverwaarlozing

Tekst: Fred van den Tempel - Tempel-advies - Lunteren - www.tempeladvies.nl

Beeld: Twan Wiermans

Wie zijn dieren niet goed verzorgd kan strafrechtelijk of bestuursrechtelijk worden vervolgd. Dit kan al bij relatief kleine overtredingen. Melkveehouders zien vaak dat ze dubbel worden bestraft voor eenzelfde tekortkoming, want naast een boete krijgen ze een korting op hun bedrijfstoeslag.



Wanneer de NVWA constateert dat de wettelijke eisen van dierenwelzijn of diergezondheid niet worden nageleefd, dan maakt ze een proces verbaal of boeterapport op.

In de Wet Dieren staat een algemene zorgplicht van de mens voor het dier. Zo is het verboden om zonder redelijk doel bij een dier pijn of letsel te veroorzaken. Het is verboden de gezondheid of het welzijn van een dier te benadelen. Melkveehouders die hun dieren de nodige zorg onthouden zijn strafbaar. Je mag een dier niet verplaatsen als het zijn krachten te boven gaat. De bewegingsvrijheid van een dier mag niet dusdanig worden beperkt dat het dier daardoor onnodig lijdt of letsel wordt toegebracht. Dit zijn allen tamelijk logische bepalingen in de wet die desalniettemin in gerechtelijke procedures vaak voor discussie zorgen.

Overtreding of misdrijf

Een tekortkoming inzake dierenwelzijn kan een bestuursrechtelijke overtreding betreffen, of in ernstiger geval ook een misdrijf. In het eerste geval wordt een bestuursrechtelijke boete opgelegd en zal een bestuursrechter een zaak behandelen. Denk aan overtredingen van de I & R registratie, de maximale bezettingsgraad in een stal of bij transport van vee. Bij een misdaad komt de strafrechter er aan te pas en kan een melkveehouder zelfs een gevangenisstraf

worden opgelegd. Het betreft overtredingen waarbij door de overheid ingrijpende dwangmiddelen worden ingezet, zoals bij veeverwaarlozing en dierenmishandeling. Vaak wordt het bedrijf stilgelegd en de dieren verplaatst.

NVWA is inspecteur

Als de NVWA constateert dat de wettelijke eisen van dierenwelzijn of diergezondheid niet worden nageleefd, dan maakt ze een proces verbaal of boeterapport op. Meestal geef de NVWA een melkveehouder de mogelijkheid de overtreding ongedaan te maken. Wordt dit niet opgevolgd dan volgt een dwangsombeschikking. Het NVWA-rapport heeft de status van een deskundigenrapport. Mocht het tot een rechtszaak komen dan blijkt het rapport moeilijk aan te vechten. In verreweg de meeste gevallen volgt een veroordeling. Om tegengas aan de NVWA te bieden verdient het aanbeveling foto's te maken en de eigen dierenarts in de zaak te betrekken.

Korting op bedrijfstoeslag

Vrijwel alle melkveehouders krijgen een jaarlijkse bedrijfstoeslag vanuit GLB-gelden. Daarbij

zijn dierenwelzijn en diergezondheid belangrijke randvoorwaarden. Bij niet-naleving hiervan, zoals bij dierverwaarlozing, wordt nalatigheid verweten en volgt een korting van 3 procent op de subsidie. Als er sprake is van opzettelijke niet-naleving dan bedraagt de korting 20 procent. In extreme gevallen, waarbij een opzettelijke niet-naleving een permanent karakter heeft, kan de korting oplopen tot 100 procent en krijgt een melkveehouder ook het eerstvolgende jaar geen subsidie.

De korting op de bedrijfstoeslag hakt er vaak harder in dan een bestuurlijke boete. Als bij 30.000 euro subsidie er 20 procent wordt gekort dan betekent dit een 6.000 euro lagere bedrijfstoeslag. Dit vindt plaats naast de bestuurlijke boete of de strafmaatregel. Melkveehouders ervaren deze korting als dubbele bestraffing en hier wordt regelmatig over geprocedeerd. In dit kader moet het zogenaamde 'Bonda-arrest' worden genoemd. Hierin heeft het Hof van Justitie uiteindelijk geoordeeld dat van dubbele bestraffing geen sprake is. Randvoorwaardenkortingen hebben volgens het Hof als doel om de geldmiddelen van de Europese Unie te beschermen. En alleen als er een subsidieaanvraag wordt ingediend (via de Gecombineerde Opgave) kan er een korting worden opgelegd. De korting op subsidie is volgens het Hof geen strafkorting maar het niet betalen voor een dienst (dierenwelzijn) omdat deze door de melkveehouder niet geleverd is.

Strafrechter houdt rekening met korting

Bij een korting vanwege het niet naleven van randvoorwaarden is dus juridisch gezien geen sprake van een extra bestraffing. Maar hoe zit het andersom? Als een melkveehouder door dierverwaarlozing is gekort op zijn subsidies, mag een strafrechter daar dan rekening mee houden bij het opleggen van een staf? Deze vraag kan bevestigend worden beantwoord. De Hoge Raad bepaalde in 2017 dat bij een strafoplegging een randvoorwaardenkorting mag worden betrokken als relevante omstandigheid. Een straf of boete mag een rechter dus matigen als een melkveehouder al financieel is gedupeerd door een lagere subsidie. ←